

[illegible]

กำหนดการจัดงานประเพณีแห่มาลัย จัดขึ้นทุกปี ก่อนวันมาฆบูชา 1 วัน

Hae Malai khaow tok

Tradition 2013

สนับสนุนโดย

www.เที่ยวอีสาน.com

จัดทำโดย เทศบาลตำบลฟ้าหยาด
อำเภอพานะชัย จังหวัดยโสธร

โทร. 045-799103

โทรสาร. 045-799341

www.fayardmun.go.th

ประเพณีแห่มาลัยข้าวตอก

“ฮิตหนึ่งนั้นถึงเมื่อเดือนสามได้
จงพากันจีข้าวจีไปถวายสังฆเจ้าเอาแห่หมู่บุญ
กุศลยังสืบคำตามเฮามือละคาบ
หากกรรมนิยมจั่งซี้มีแท้แต่นาน
ให้ไปทำทุกหมู่บ้านทุกที่เอาบุญพ่อเอย
คงหากเคยมีมาแต่ปางปฐมพุ่น
อย่าพากันไล่ถิ่มประเพณีตั้งแต่เก่า
บ้านเมืองเฮาสีเศร้าภัยฮ้ายสืลั่นตาม”

บุญเดือนสามจึงมีบุญข้าวจีและบุญมาฆบูชา (วันขึ้น 15 ค่ำ เดือน 3) บุญข้าวจินั้นยังคงพบว่ามีการทำอยู่เหมือนกันใน บางท้องถิ่น บุญมาฆบูชา เป็นวันสำคัญวันหนึ่งทางศาสนาพุทธ สำหรับบุญพวงมาลัยของอำเภอมหาชนะชัยนั้น มีการทำ ครั้งแรกเมื่อไหร่ก็ไม่แน่ชัด แต่มีการทำมานานและทำ ติดต่อกันมาทุกๆ ปี เป็นเอกลักษณ์ของอำเภอมหาชนะชัย

ประวัติแห่มาลัยข้าวตอก

เนื้อความในพระไตรปิฎกส่วนที่ว่าด้วยพระสูตรต้นตูปิฎก บทปรินิพพานสูตรกล่าวคือ ดอกมณฑารพ ซึ่งเป็นดอกไม้ บนสวรรค์ชั้นดาวดึงส์ มีความสวยงามและมีกลิ่นหอมเป็นพิเศษ เมื่อถึงกาลเวลาที่ดอกมณฑารพจะบาน และร่วงหล่นก็ด้วย เหตุการณ์สำคัญๆ คือ พระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงประสูติ ตรัสรู้ ปรินิพพาน จาตรุงคสันนิบาต และทรงแสดงพระธรรมจักรที่ป วัตนสูตร ดอกมณฑารพจึงได้ร่วงหล่นลงมายังโลกมนุษย์ ครั่ง เมื่อพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงเสด็จดับขันปรินิพพาน ที่เมือง กุสินารา ดอกมณฑารพนี้ก็ได้ร่วงหล่นลงมาทั้งก้านและกิ่ง เปรียบเหมือนความเสียอกเสียใจพิโรธพ้นต่อการเสด็จ ดับขันธ ปรินิพพานของ พระสัมมาสัมพุทธเจ้ารวมถึงเหล่าพระภิกษุผู้ได้ ชื่อว่าอรหันตชีนาสพทั้งหลายด้วย ชาวการเสด็จดับขัน ปรินิพพานได้แพร่ขยายออกไปในหมู่เหล่าข้าราชการไพร่ พราชาชนทั้งหลายได้พากันมาถวายสักการะ พระบรมศพของ สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ด้วยความซาบซึ้งในพระปัญญาธิคุณ พระกรุณาธิคุณ และพระบริสุทธิคุณ อีกทั้งยังได้พากัน เก็บเอา ดอกมณฑารพที่ร่วงหล่นลงมาเพื่อไปสักการะบูชาและรำลึกถึง

สมเด็จพระสังฆมาสัมพุทธเจ้า เมื่อกาลเวลาเปลี่ยนไปดอกมณฑารพ ที่เก็บมาสักการบูชาเริ่มเหี่ยวแห้งและหมดไป เพื่อเป็นการรำลึกถึงพระปัญญาธิคุณ พระกรุณาธิคุณและพระบริสุทธิคุณขององค์สมเด็จพระสังฆมาพุทธเจ้า รวมทั้งเหตุการณ์ในวันสำคัญต่าง ๆ จึงได้พากันนำเอาข้าวตอกมาสักการบูชา เพราะถือว่าข้าวเป็นสิ่งที่มีความค่า และเป็นของสูงที่มนุษย์จะขาดไม่ได้ การจัดข้าวตอกดอกไม้ถวายเป็นพุทธบูชามีจุดเริ่มต้นเมื่อไหร่ นั้นยังไม่เป็นที่แน่ชัด แต่เชื่อกันว่า แรกๆ จะใส่พานไว้โปรยเวลาพระสงฆ์เทศนา ต่อมาจึงมีการนำมาประดิษฐ์ตกแต่งที่เห็นว่าสวยงาม

ระยะเวลาการแห่พวงมาลัย

อำเภอมหาชนะชัย จะมีการแห่พวงมาลัย ก่อนวันมาฆบูชา 1 วัน โดยเพื่อแห่ไปทอดถวาย ณ วัดหอก่อง วัดฟ้าหยาด และวัดอื่นๆ ในพื้นที่อำเภอมหาชนะชัย

ประเภทของพวงมาลัยที่ประกวด มี 2 แบบ

1. มาลัยแบบข้อ
มีลักษณะมัดกันเป็นข้อ
2. มาลัยแบบสายฝน
มีลักษณะเป็น
สายฝนยาวพวงมาลัย
แบบเส้นด้าย

วิธีการร้อยมาลัยข้าวตอก

ผู้ที่ทำพวงมาลัยจึงนำข้าวตอกแตก หรือฝ้ายมาทำพวงมาลัย ดังนี้

1. พวงมาลัยข้าวตอกแตก จะร้อยต่อดอกแบบอุบะ โดยมีความยาวอยู่ 3 ขนาด เราเรียกขั้นตอนนี้ว่า ทำสายพวงมาลัย จำนวนสายมากน้อยเล็กหรือใหญ่ ตามแต่ศรัทธากำลังความสามารถของผู้ทำสายมาลัยจะผูกนำมามัดใส่กรงที่ทำด้วยไม้เป็นรูปสามเหลี่ยมสองอันผูกไว้กันซึ่งจะทำให้เกิดมุมดังนี้

- มุมนอก 6 มุม จะมัดสายมาลัยที่สั้นที่สุด มุมละ 5-9 สาย
- มุมใน 6 มุม จะมัดสายมาลัยที่ยาวขนาดกลาง มุมละ 5-9 สาย
- ตรงกลาง จะทำเป็นพวงใหญ่และยาวที่สุดสายเดียว จะมัดโยงมาจากไม้ที่ใช้ห้อยพวงมาลัยแห้ง

2. พวงมาลัยเส้นด้าย ก็ก็นำฝ้ายที่ทำเป็นเส้นด้ายเป็นดัว (ใจ, ไนหรือปอย) แล้วมาตกแต่งใส่กรงไม้เหมือนพวงมาลัยข้าวตอกแตกจะมีมุมนอก มุมในและตรงกลาง

สายมาลัยข้าวตอกแตกหรือมาลัยฝ้าย
เมื่อมัดใส่กรงไม้แล้วก็จะนำมาประดับตกแต่ง ดังนี้

1. ตกแต่งเป็นลวดลาย เช่น ลวดลายตาข่าย ลายเกล็ด ลายก้านสามดอก ลายกระเบื้อง ลายสี่ก้านสี่ดอก ลายดาวกระจาย ลายแก้วชิงดวง ลายแมงมุม ลายดาวล้อมเดือนและลายวิมานแปลง ตามแต่ฝีมือและความรู้ความชำนาญ

2. ตกแต่งด้วยดอกไม้ประดิษฐ์ ทำเป็นดอกไม้ พู่ พุ่ม หรือสีล้นของการประดิษฐ์งานฝีมือ

การแห่มาลย์ข้าวตอก

พวงมาลัยที่ทำเสร็จแล้วจะนำไปแห่ในวันเวลาที่นัดหมายกัน คือ แห่ไปถวายวัดฟ้าหยาดช่วงจัดงานบุญประจำปี (บุญกุ่มข้าวใหญ่) บุญคุณลาน

และบุญพวงมาลัย ซึ่งจัดทำพร้อมกันช่วงเดือนยี่ (เดือนสอง) และแห่ไปถวายวัดหอก่องในวันขึ้นสิบสี่ค่ำเดือนสาม ก่อนวันมาฆบูชาหนึ่งวัน ชาวบ้านที่เป็นเจ้าของพวงมาลัยจึงนำพวงมาลัยของตนเองมารวมกันยังที่นัดหมาย มีชาวบ้านลงยาวช่วยเพิ่มรสชาติความสนุกสนานมีชีวิตชีวาในการแห่เจ้าของพวงมาลัยจะไข่ม้วนฝ้ายยาวเพื่อยกหรือชูมาลัยให้สูงจากพื้นดินจะได้ไม่ห้อย (ระ) ติดพื้นดิน เพราะสิ่งของที่จะเป็นพุทธบูชาถือว่าเป็นของสูงค่ายิ่งนักในขบวนแห่นอกจากพวงมาลัยข้าวตอกแตกและพวงมาลัยเส้นฝ้ายแล้ว ยังมีพานพุ่มที่จัดเป็นพุ่มเงินพุ่มทอง และพุ่มดอกไม้ที่จัดประดับตกแต่งด้วยเงิน สิ่งของและปัจจัยไทยทานที่ประสงค์จะทำบุญตามกำลังศรัทธาของแต่ละคน

